

رابطه بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران

دکتر حسین مرادی مخلص^{۱*}، نسرین قلی پور مطلق سبزواری^۲

۱. گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران

۲. گروه علوم تربیتی، آموزش و پرورش، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۹۹/۰۱/۲۰، تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۳/۲۴)

چکیده

زمینه: در عصر جدید انقلاب رسانه‌ها، شناخت عوامل تاثیرگذار بر مولفه‌های اخلاقی امری اجتناب ناپذیر است. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه شش تهران انجام شد. **روش:** روش تحقیق حاضر توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری تحقیق کلیه آموزگاران منطقه ۶ شهر تهران در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۸ به تعداد ۲۷۰ نفر می‌باشد. روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بود که حجم نمونه با توجه به جدول کرجسی و مورگان ۱۵۹ نفر تعیین شد. ابزار اصلی مورد استفاده در این تحقیق سه پرسشنامه استاندارد اخلاق حرفه‌ای؛ پرسشنامه استاندارد سواد رسانه‌ای *MLS* و پرسشنامه استاندارد سواد اطلاعاتی می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در سطح آمار استنباطی از آزمون آماری رگرسیون خطی همزمان استفاده شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد بین مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0/01$) و همچنین بین سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0/05$). نتایج نشان می‌دهد که با سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی می‌توان اخلاق حرفه‌ای آموزگاران را پیش بینی کرد. **نتیجه‌گیری:** با توجه به یافته‌ها می‌توان گفت با افزایش سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی معلمان، اخلاق حرفه‌ای آنان افزایش می‌یابد و یکی از مسائل مهم نظام تعلیم و تربیت که امروز ضعف آن محسوس می‌باشد، مرتفع می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: سواد اطلاعاتی، سواد رسانه‌ای، اخلاق حرفه‌ای

سرآغاز

تصویب اصول ضابطه‌مند اخلاق حرفه‌ای، ارزیابی و نظارت بر رفتار و کردار کارکنان و کارمندان بر اساس آن اصول و پایبندی به برنامه‌ها و فعالیت‌هایی که در راستای مدیریت یکپارچه و پویا و کنشگرانه که در راستای اصول اخلاق حرفه‌ای مصوب است. توجه به نقش راهبردی آموزش و پرورش در ترویج اخلاق حرفه‌ای در مشاغل و سازمان‌ها، ضرورت اخلاقی بودن سازمان آموزش و پرورش را بیشتر نشان می‌دهد (۶) در سازمان آموزش و پرورش رعایت اخلاق حرفه‌ای از سوی معلمان بسیار مهم است؛ زیرا تربیت نیروی انسانی رابعهده دارد. در فرهنگ دینی و اسلامی معلمی به منزله شغل انبیا است و آموزش و تدریس فرآیندی است که از طریق آن آدمی می‌تواند از جنبه‌های مختلف به کمال برسد. ازاین‌رو در دیرینه فرهنگ اسلامی، اساس فرآیند و فعل تدریس از یک بنیان اخلاقی محکمی برخوردار بوده است و معلمان و مدرسان می‌بایست از اصولی در ایفای نقش‌های حرفه‌ای خود تبعیت می‌کردند.

اخلاق حرفه‌ای^۱ یکی از بخش‌های جدید اخلاق است که سازمان‌ها برای پویایی و بقای خود نیازمند توجه به آن هستند (۱ و ۲). برخی در حوزه مدیریت استراتژیک معتقدند: در سازمان اصول اخلاقی خوب از پیش شرط‌های مدیریت استراتژیک خوب است. آن‌ها بر این باوراند که روزه‌روز اعتقاد به اینکه پایبندی به اخلاق موجب ایجاد مزیت استراتژیک می‌شود، در میان مدیران فراگیر می‌گردد (۳). مفهوم اخلاق حرفه‌ای دربردارنده تمام بایدها و نبایدهایی است که شاغلان باید به آن پایبند باشند. این مفهوم قسمت مهمی از زندگی حرفه‌ای هر فردی را شکل می‌دهد (۴). اخلاق حرفه‌ای مجموعه‌ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروه‌ها را تعیین می‌کند (۵). برخی هدف از تنظیم و تدوین اصول اخلاق حرفه‌ای را چنین بیان می‌کنند، در نظر داشتن اهداف اخلاقی شفاف و ضابطه‌مند، نشان دادن تعهد خود به اهداف اصول اخلاقی، برقراری ارتباطات بر اساس توقعات و اصول اخلاقی و تشکیل حلقه و زنجیره‌ای از نیروی کاری برای وضع و

اطلاعاتی به عنوان یک قابلیت به شهروندان اجازه می‌دهد تا با رسانه‌ها و دیگر ارائه‌دهندگان اطلاعات به‌طور آگاهانه به تعامل بپردازند و تفکر انتقادی و مهارت‌های آموزش مادام‌العمر برای زندگی اجتماعی و تبدیل شده به یک شهروند فعال را گسترش دهند (۱۶).

با توجه به اهمیت اخلاق حرفه‌ای و در کنار آن سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی برخی پژوهش‌ها به بررسی آن‌ها پرداخته‌اند. از جمله نشان داده‌اند که سطح آگاهی اکثر دانشجویان (۶۰٪) از فناوری اطلاعات ضعیف و توجه و برنامه‌ریزی اکثر دانشجویان (۷۸٪) نسبت به آینده شغلی آنان در حد متوسط است و بین سطح آگاهی از فن‌آوری اطلاعات، ارتباطات و عملکرد تحصیلی دانشجویان؛ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ولی بین آگاهی از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و آینده شغلی رابطه معناداری مشاهده نشد (۱۷). همچنین در مطالعه‌ای به این نتیجه رسیده‌اند که استفاده از تکنولوژی به طور مثبتی با اشتغال ارتباط دارد و رابطه مثبتی بین سطح بالای آموزش فناوری بر مهارت اشتغال وجود دارد (۱۸). در پژوهشی دیگر نشان داده‌اند که داشتن اخلاق کار و تمرکز آن بر خدمت‌گیرنده گان به عنوان عامل اخلاقی در زمینه مدیریت مبتنی بر قوانین می‌باشد (۱۹). در پژوهشی نشان داده شده است تعدادی از کالج‌های کالیفرنیا برنامه سواد اطلاعاتی را در مدل‌های متنوعی در برنامه درسی ارائه می‌دهند. شش کالج پیشرو در کالیفرنیا برنامه سواد اطلاعاتی را به صورت توسعه یافته و مدرن اجرا می‌نمایند. یافته‌ها نشان می‌دهد که آموزش کتابخانه‌ای بر یادگیری دانشجویان تأثیر دارد و همچنین نیاز به توسعه کمی و کیفی ابزار ارزیابی استاندارد به عنوان یک شاخص جهت تعیین موفقیت و میزان یادگیری دانشجویان آشکار گردید (۱۱). پژوهشی نشان داده است اجزای سواد رسانه برنامه‌های آموزشی به‌طور مسلم بر سواد اطلاعاتی تأثیر دارند. آگاهی رسانه، ارتباط مستقیم با سواد اطلاعاتی دارد. دسترسی به رسانه با سواد اطلاعاتی و خود کارآمدی همبستگی مستقیم دارد. نتایج این تحقیق بیانگر این است که باید یاد دهنده‌گان و طراحان آموزشی تنوعی از انواع راهبردها را برای توسعه مهارت‌های سواد اطلاعاتی بکار گیرند (۲۰). در پژوهشی دیگر نشان داده شده است که مداخلات سواد رسانه ای باعث کاهش رفتارهای انحرافی می‌شود (۲۱). در پژوهشی نشان داده شد که سواد رسانه ای در تفکر انتقادی دانش آموزان در کنار آموزگاران کمک می‌کند (۲۲). در تحقیقی دیگر مشخص شد، سواد اطلاعاتی محل کار بر نوآوری سازمانی آموزگاران تأثیر مثبت دارد (۲۳).

آنچه از نتایج پژوهش‌ها مشخص است، اهمیت اخلاق حرفه‌ای، سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی است که خلأ بررسی رابطه این متغیرها که می‌تواند دارای اثری متقابل بر هم باشند، دیده می‌شود؛ در نتیجه این پژوهش به دنبال بررسی این مسئله است که آیا سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی آموزگاران با اخلاق حرفه‌ای آنان ارتباط دارد؟ که در این راستا فرضیات پژوهش بدین صورت است:

۱- بین سواد رسانه‌ای با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ تهران رابطه معنی‌داری وجود دارد.

تأملی در اندیشه‌ها و آثار مربیان بزرگ تعلیم و تربیت در کشورهای اسلامی مؤید این مطلب است. برای به‌کارگیری اصول اخلاقی در معلمان و استادان باید این اصول در آموزش و بالندگی علمی آن‌ها مدنظر قرار بگیرد. این بالندگی در مدرسان شامل دانش درباره فرآیندهای تصمیم‌گیری و توانایی در به کار بردن اصول اخلاقی است و این درگرو اخلاق حرفه‌ای است.

اخلاق حرفه‌ای در دنیای امروز می‌تواند از برخی ویژگی‌های دنیای امروز تأثیر بپذیرد و بر آن‌ها تأثیر بگذارد. از جمله این عوامل می‌توان به سواد اطلاعاتی و سواد رسانه‌ای به‌عنوان دو ویژگی دنیای امروز اشاره کرد. دنیای امروز خواه یا ناخواه در شرایط اشباع رسانه‌ای قرار دارد (۲۷). در نتیجه این اشباع، حجم اطلاعات نیز بالا خواهد بود و الزام است در انتخاب نیازهای اطلاعاتی با دقت و درست عمل کنیم. زمانی که در بزرگراه‌های اطلاعاتی حرکت می‌کنید، سواد رسانه‌ای^۲ می‌تواند به شما بگوید که چه مقدار از وقتتان را در چه سایت‌هایی، چه رسانه‌هایی با چه گرایشی بگذرانید. سواد رسانه‌ای توانایی دسترسی، درک و ایجاد ارتباطات در بافت‌های گوناگون است (۸). سواد رسانه‌ای همچنین توانایی ارزیابی باورهای مردم و نیز تأثیر در شکل‌گیری فرهنگ عمومی را دارد و دانشی است که کارکردهای متعددی در زندگی انسان دارد (۹). سواد رسانه‌ای، کلید یادگیری مادام‌العمر است (۱۰). افراد، باسواد رسانه‌ای قادر به کشف پیام‌های پیچیده‌ی موجود در محتوای تلویزیون، رادیو، روزنامه‌ها، مجلات، کتاب‌ها، بیلبردهای تبلیغاتی، اینترنت و سایر رسانه‌های مستقل خواهند شد. آن‌ها همچنین می‌توانند رسانه‌های خود را ایجاد کرده و در شکل‌گیری فرهنگ رسانه‌ای مشارکت فعالانه داشته باشند، این امر سبب می‌شود مردم از حالت مصرفی خارج شده، از رسانه‌ها به صورت هوشمندانه‌ای بهره‌مند شوند. اصطلاح سواد اطلاعاتی^۳ را در سال ۱۹۸۹ انجمن کتابداران آمریکا این‌گونه تعریف کرده است: سواد اطلاعاتی مجموعه مهارت‌هایی را شامل می‌شود که به‌وسیله آن می‌توان اطلاعات را بازیابی، ارزیابی، تجزیه و تحلیل، ترکیب و استفاده کرد (۱۱). کنگ، سواد اطلاعاتی را شامل چهار بعد عمده می‌داند: شناختی^۴، فراشناختی^۵، عاطفی^۶، فرهنگی^۷ و اجتماعی^۸. دو بعد اول مربوط به پردازش اطلاعات است و دو بعد دیگر به نگرش‌های مرتبط با پردازش اطلاعات مربوط است (۱۲).

در کنار سواد رسانه‌ای که آموزش آن در عصر حاضر ضروری به نظر می‌رسد، یکی دیگر از مهارت‌هایی که طبق نظر یونسکو از حقوق اساسی بشر محسوب می‌شود، سواد اطلاعاتی است (۱۳). توسعه دانش و استعدادهای بالقوه برای حضور کامل در محیط خود و جامعه گسترده‌تر و یادگیری مستمر برای توانمند کردن افراد جهت دستیابی به اهداف، بیانگر مفهوم سواد اطلاعاتی است. سواد اطلاعاتی در واقع، جزئی از گستره متنوع مهارت‌ها و توانایی‌هایی است که هدف آن آسایش، سعادت و ساختن ابزار آسان‌تر برای انجام کارهاست (۱۴).

در فرآیند گسترش شاخص‌های این دو نوع سواد، یونسکو سواد رسانه‌ای و سواد رسانه‌ای را با هم به عنوان سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی در نظر گرفته است (۱۵). طبق برنامه آموزشی یونسکو، سواد رسانه‌ای و

۲- بین سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ تهران رابطه معنی‌داری وجود دارد.

روش

روش تحقیق حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری تحقیق حاضر کلیه آموزگاران منطقه ۶ شهر تهران در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۷ به تعداد ۲۷۰ نفر می‌باشد که ۱۵۶ زن و ۱۱۴ مرد بودند. روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بود که حجم نمونه با توجه به جدول کرجسی و مورگان ۱۵۹ نفر تعیین شد. بر اساس یافته‌ها افراد با اشتغال دائم با ۶۶ درصد و افراد از نوع اشتغال پیمانی با ۳۴ درصد افراد نمونه را تشکیل داده‌اند. همچنین افراد متأهل ۷۱ درصد و افراد مجرد ۲۹ درصد افراد نمونه را تشکیل داده‌اند. افراد دارای سن تا ۲۵ سال با ۵۳ درصد بیشترین و افراد دارای سن بالای ۴۰ سال به بالا با ۴ درصد کمترین درصد افراد نمونه را تشکیل داده‌اند. در نهایت افراد دارای تحصیلات لیسانس با ۴۱ درصد بیشترین افراد نمونه و افراد دارای تحصیلات دکتری با ۵ درصد کمترین افراد نمونه را تشکیل داده‌اند. با مراجعه به مدارس مورد نظر، پس از توجیه و صحبت کردن با اعضای نمونه، پرسشنامه‌ها در اختیار اعضای نمونه قرار گرفت. پس از پر شدن پرسشنامه‌ها توسط آزمودنی‌ها و عودت آن‌ها این پرسشنامه‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار مورد استفاده در این تحقیق سه پرسشنامه استاندارد می‌باشد.

الف) پرسشنامه اخلاق حرفه‌ای هیوود: این پرسشنامه ۱۹ سؤالی که توسط هیوود و همکاران مطرح شده است، دارای ۴ مؤلفه است که شامل مسئولیت اجتماعی، تعلق به اجتماع علمی، خود کارایی و مسئولیت علمی می‌باشد. پایایی پرسشنامه در این پژوهش با استفاده از ضریب الفای کرونباخ ۰/۸۳ گزارش شد.

ب) پرسشنامه استاندارد سواد رسانه‌ای MLS: پرسشنامه استاندارد سواد رسانه‌ای MLS توسط قربانی و همکاران در سال ۱۳۹۵ طراحی و ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۳۵ سؤال و سه زیرمقیاس تنوع و مهارت استفاده، جمع‌آوری تولید اطلاعات و نگاه انتقادی می‌باشد. روایی سازه آزمون با استفاده از روش روایی واگرا و تحلیل عاملی مورد بررسی قرار گرفت شاخص‌های تحلیل عامل تأییدی با نرم‌افزار آموس (RMSEA=0/046, $\chi^2=2/4$. GFI=0/89, AGFI=0/88) را نشان داد و نشان می‌دهد آزمون

ساخته شده، از روایی و اعتبار لازم برای سنجش سواد رسانه‌ای برخوردار است. پایایی پرسشنامه در این پژوهش با استفاده از ضریب الفای کرونباخ ۰/۷۹ گزارش شد.

ج) پرسشنامه سواد اطلاعاتی: این پرسشنامه ناظر بر سنجش مهارت‌های سواد اطلاعاتی آموزگاران بر مبنای استاندارد قابلیت‌های سواد اطلاعاتی است. این پرسشنامه دارای ۱۶ گویه است که ابعاد، تشخیص نیاز اطلاعاتی، مکان‌یابی (دست‌یابی) اطلاعات، سازمان‌دهی اطلاعات و ارزیابی اطلاعات را می‌سنجد. پایایی پرسشنامه در این پژوهش با استفاده از ضریب الفای کرونباخ ۰/۷۶ گزارش شد.

برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش در سطح آمار استنباطی از آزمون آماری رگرسیون خطی همزمان استفاده شد. تمامی محاسبات آماری با نرم افزار SPSS ۲۲ انجام گرفت.

یافته‌ها

فرضیه اصلی: بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ شهر تهران ارتباط وجود دارد.

جدول ۱: همبستگی چندگانه بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران

مدل رگرسیون	N	R	R ²	P
همزمان	۱۵۹	۰/۶۵۴	۰/۴۲۸	۰/۰۰۱

جهت پاسخگویی به فرضیه اصلی پژوهش از تحلیل رگرسیون بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی به عنوان متغیرهای مستقل (پیش‌بین) و اخلاق حرفه‌ای آموزگاران به عنوان متغیر وابسته (ملاک)، با روش همزمان استفاده شد. نتایج ضریب همبستگی چند گانه نشان می‌دهد که بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ شهر تهران رابطه مستقیم و معناداری ($T=0/654, P<0/01$) وجود دارد. همچنین ضریب تعیین R^2 که بیانگر درصد تغییرات تعیین شده از تغییرات متغیر وابسته (ملاک) توسط متغیر مستقل (پیش‌بین) است، نشان می‌دهد که ۴۲/۸ درصد واریانس اخلاق حرفه‌ای آموزگاران مربوط به سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی و ۵۷/۲ درصد به عواملی، خارج از مدل مذکور مربوط می‌شود.

جدول ۲: تحلیل رگرسیون بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران

رگرسیون همزمان	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	مقدار T	سطح معنی داری P
	B	Sd. Er	Beta		
عرض از مبدا	۰/۷۹۵	۰/۳۸۵	-	۲/۰۶۴	۰/۰۴۱
سواد رسانه‌ای	۱/۲۹۸	۰/۲۳۶	۱/۰۰۲	۵/۵۰۹	۰/۰۰۱
سواد اطلاعاتی	۰/۶۴۸	۰/۲۱۲	۰/۵۲۹	۳/۰۶۴	۰/۰۰۳

فرضیه فرعی اول پژوهش: بین سواد رسانه‌ای با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ تهران رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول ۳: همبستگی چندگانه سواد رسانه‌ای با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران

مدل رگرسیون	N	R	R ²	P
همزمان	۱۵۹	۰/۲۸۲	۰/۰۷۹	۰/۰۱

در این فرضیه پژوهش نیز از تحلیل رگرسیون بین بکارگیری مولفه‌های سواد رسانه‌ای به عنوان متغیرهای مستقل (پیشین) و اخلاق حرفه‌ای آموزگاران به عنوان متغیر وابسته (ملاک)، با روش همزمان استفاده شد. نتایج ضریب همبستگی چندگانه نشان می‌دهد که بین مولفه‌های سواد رسانه‌ای با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران رابطه مثبت و معناداری ($t=0/282, p<0/01$) وجود دارد. همچنین ضریب تعیین R^2 که بیانگر درصد تغییرات تعیین شده از تغییرات متغیر وابسته (ملاک) توسط متغیر مستقل (پیشین) است، نشان می‌دهد که ۸٪ درصد واریانس اخلاق حرفه‌ای آموزگاران مربوط به مولفه‌های سواد رسانه‌ای و ۹۱٪ درصد به عواملی، خارج از مدل مذکور مربوط می‌شود.

نتایج نشان می‌دهد که سواد رسانه‌ای ($t=0/509, p<0/001$) و سواد اطلاعاتی ($t=3/046, p<0/003$) واجد شرایط پیش بینی اخلاق حرفه‌ای آموزگاران هستند. همچنین نتایج مربوط به شیب خط رگرسیون (B) در مورد متغیرهای پیش بین نشان می‌دهد که بین سواد رسانه‌ای ($B=1/298$) و سواد اطلاعاتی ($B=0/648$) رابطه مستقیمی وجود دارد. ضریب معیاری بتا (β) نیز به عنوان مقیاسی از اهمیت نسبی متغیرها کاربرد دارد. از این رو از مقایسه سواد رسانه‌ای ($1/002$) و سواد اطلاعاتی ($0/529$)، می‌توان به اهمیت بیشتر متغیر سواد رسانه‌ای در پیش بینی تغییرات اخلاق حرفه‌ای آموزگاران نسبت به متغیر دیگر پی برد.

معادله رگرسیون اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ شهر تهران با توجه به متغیرهای پیش‌بین (سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی) براساس داده‌های جدول بالا به شرح زیر می‌باشد:

براساس معادله رگرسیون مقدار اخلاق حرفه‌ای آموزگاران (Y) به ازای تغییرات سواد رسانه‌ای (X_1) و سواد اطلاعاتی (X_2) تغییر خواهد کرد؛ به بیان بهتر بخشی از میزان اخلاق حرفه‌ای آموزگاران را سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی تعیین می‌کنند. بر مبنای رابطه فوق به ازای هر واحد از سواد رسانه‌ای میزان $1/298$ به اخلاق حرفه‌ای آموزگاران افزوده خواهد شد و همچنین به ازای هر واحد از سواد اطلاعاتی میزان $0/648$ به اخلاق حرفه‌ای آموزگاران افزوده خواهد شد.

جدول ۴: تحلیل رگرسیون بین متغیر پیش‌بین مولفه‌های سواد رسانه‌ای با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران

رگرسیون همزمان	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	مقدار T	سطح معنی داری P
	B	Sd. Er			
عرض از مبدا	۳/۳۲	۰/۱۱۳	-	۱۱/۳۴۵	۰/۰۰۱
تنوع و مهارت استفاده	۱/۷۳	۰/۰۳	۱/۴۷	۲/۱	۰/۰۳۶
جمع آوری و تولید اطلاعات	-۱/۵۶	۰/۰۴۲	-۱/۲۲	-۱/۴۸	۰/۰۴۴
نگاه انتقادی	۱/۲۳	۰/۰۳۷	۱/۱۲	۱/۶	۰/۰۳۹

بنابراین معادله رگرسیون اخلاق حرفه‌ای آموزگاران با توجه به متغیرهای پیش‌بین مولفه‌های سواد رسانه‌ای براساس داده‌های جدول بالا به شرح زیر می‌باشد:

براساس معادله رگرسیون مقدار اخلاق حرفه‌ای آموزگاران (Y) به ازای تغییرات تنوع و مهارت استفاده (X_1) و جمع آوری و تولید اطلاعات (X_2) و نگاه انتقادی (X_3) تغییر خواهد کرد؛ به بیان بهتر در این مولفه نیز بخشی از میزان اخلاق حرفه‌ای آموزگاران را این مولفه‌ها تعیین می‌کنند که در این آزمون فرض سهم تنوع و مهارت استفاده بیش‌تر می‌باشد.

فرضیه دوم فرعی پژوهش: بین سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ تهران رابطه معنی داری وجود دارد.

نتایج نشان می‌دهد که تنوع و مهارت استفاده ($t=2/1, p<0/05$)، جمع آوری و تولید اطلاعات ($t=-1/48, p<0/05$) و نگاه انتقادی ($t=1/6, p<0/05$) واجد شرایط پیش بینی اخلاق حرفه‌ای آموزگاران هستند. همچنین نتایج مربوط به شیب خط رگرسیون (B) در مورد متغیرهای پیش‌بین نشان می‌دهد که بین تنوع و مهارت استفاده ($1/73$) و نگاه انتقادی ($B=1/23$) از یکسو و جمع آوری و تولید اطلاعات ($B=-1/56$) از سوی دیگر رابطه غیر مستقیمی وجود دارد. ضریب معیاری بتا (β) نیز به عنوان مقیاسی از اهمیت نسبی متغیرها کاربرد دارد. از این رو از مقایسه تنوع و مهارت استفاده ($1/47$) و جمع آوری و تولید اطلاعات ($1/22$) می‌توان به اهمیت بیشتر متغیر تنوع و مهارت استفاده در پیش بینی تغییرات اخلاق حرفه‌ای آموزگاران نسبت به متغیر دیگر پی برد.

جدول ۵: نتایج همبستگی چندگانه بین مولفه‌های سواد

اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران

مدل رگرسیون	N	R	R ²	P
همزمان	۱۵۹	۰/۳۱۴	۰/۰۹۸	۰/۰۵

در این فرضیه پژوهش نیز از تحلیل رگرسیون بین بکارگیری مولفه‌های سواد اطلاعاتی به عنوان متغیرهای مستقل (پیشین) و اخلاق حرفه‌ای آموزگاران به عنوان متغیر وابسته (ملاک)، با روش همزمان استفاده شد.

جدول ۶: نتایج تحلیل رگرسیون بین متغیر پیشین مولفه‌های سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران

رگرسیون همزمان	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	مقدار T	سطح معنی داری P
	B	Sd. Er			
عرض از مبدا	۲/۲۳	۰/۱۷۸	-	۱۲/۱۵	۰/۰۰۱
تشخیص نیاز اطلاعاتی	۱/۸۴	۰/۰۳	۱/۶۶	۲/۱۲	۰/۰۳۶
دستیابی اطلاعات	۱/۲۳	۰/۰۴۲	۰/۱۵	۲/۰۰۵	۰/۰۴۴
سازماندهی اطلاعات	۱/۹۹	۰/۰۳	۱/۸۵	۲/۳۱	۰/۰۲۹
ارزیابی اطلاعات	۱/۱۸	۰/۰۳	۱/۰۹	۲/۲۳	۰/۰۰۲

بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ شهر تهران از بود. نتایج نشان داد بین سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ تهران رابطه معنی داری وجود دارد. با افزایش سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی، اخلاق حرفه‌ای در آموزگاران نیز افزایش می‌یابد. به‌صورت جزئی نتایج نشان داد بین سواد رسانه‌ای با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ تهران رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین در بین مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای متغیر تنوع و مهارت استفاده در پیش‌بینی تغییرات اخلاق حرفه‌ای آموزگاران دارای اهمیت بیشتری است. این نتایج با نتایج برخی پژوهش‌ها (۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸) همخوانی دارد. در زمینه تاثیر سواد رسانه‌ای و تاثیر آن بر عملکرد نیز نتایج برخی پژوهش‌ها (۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۱۷، ۱۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱) که در مطالعه خود به بررسی سواد رسانه‌ای و رابطه آن با عملکرد تحصیلی و آینده شغلی پرداخته بودند تا حدودی با نتایج این پژوهش همراستا است. همچنین نتایج نشان داد بین سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران منطقه ۶ تهران رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین متغیر ارزیابی اطلاعات در پیش‌بینی تغییرات اخلاق حرفه‌ای آموزگاران نسبت به ۳ متغیر دیگر تاثیر بیشتری دارد. این یافته با تحقیقات انجام شده (۲۰) مبنی بر رابطه سواد اطلاعاتی و خود کارآمدی همخوانی دارد که این رابطه دهنده عملکرد مناسب با توجه به سواد اطلاعاتی است که می‌تواند زمینه اخلاق حرفه‌ای باشد.

بنابراین نتایج پژوهش به ما نشان داد که بطور کلی سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی تاثیرات مثبت بر عملکرد شغلی افراد دارند و آگاهی رسانه، ارتباط مستقیم با سواد اطلاعاتی دارد. در تبیین این یافته می

نتایج نشان می‌دهد که تشخیص نیاز اطلاعاتی ($t = 2/12, p < 0/05$)، دستیابی اطلاعات ($t = 2/005, p < 0/05$)، سازماندهی اطلاعات ($t = 2/31, p < 0/05$) و ارزیابی اطلاعات ($t = 2/23, p < 0/05$)، واجد شرایط پیش بینی اخلاق حرفه‌ای آموزگاران هستند. همچنین نتایج مربوط به شیب خط رگرسیون (B) در مورد متغیرهای پیش‌بین نشان می‌دهد که بین تشخیص نیاز اطلاعاتی ($B = 1/84$)، دستیابی اطلاعات ($B = 1/23$) و سازماندهی اطلاعات ($B = 1/99$) و ارزیابی اطلاعات ($B = 1/18$) رابطه مستقیمی وجود دارد. ضریب معیاری بتا (β) نیز به عنوان مقیاسی از اهمیت نسبی متغیرها کاربرد دارد. از این رو از مقایسه تشخیص نیاز اطلاعاتی (۱/۶۶)، دستیابی اطلاعات (۰/۷۹)، سازماندهی اطلاعات (۱/۸۳) و ارزیابی اطلاعات (۱/۸۸)، می‌توان به اهمیت بیشتر متغیر ارزیابی اطلاعات در پیش‌بینی تغییرات اخلاق حرفه‌ای آموزگاران نسبت به ۳ متغیر دیگر پی برد.

معادله رگرسیون اخلاق حرفه‌ای آموزگاران با توجه به متغیرهای پیش-بین مولفه‌های سواد اطلاعاتی براساس داده‌های جدول بالا به شرح زیر می‌باشد.

براساس معادله رگرسیون مقدار اخلاق حرفه‌ای آموزگاران (Y) به ازای تغییرات، تشخیص نیاز اطلاعاتی (X_1)، دستیابی اطلاعات (X_2)، سازماندهی اطلاعات (X_3) و ارزیابی اطلاعات (X_4) تغییر خواهد کرد؛ به بیان بهتر در این مولفه نیز بخشی از میزان اخلاق حرفه‌ای آموزگاران را تشخیص نیاز اطلاعاتی، دستیابی اطلاعات، سازماندهی اطلاعات و ارزیابی اطلاعات تعیین می‌کنند که در این آزمون فرض سهم سازماندهی اطلاعات بیشتر می‌باشد.

رسانه‌ای تسهیل شود. در نظر داشتن اهداف اخلاقی شفاف و ضابطه‌مند، نشان دادن تعهد خود به اهداف اصول اخلاقی، برقراری ارتباطات بر اساس توقعات و اصول اخلاقی و تشکیل حلقه و زنجیره‌ای از نیروی کاری برای وضع و تصویب اصول ضابطه‌مند اخلاق حرفه‌ای، می‌تواند با وجود سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی زمینه بروز پیدا کنند.

ملاحظه‌های اخلاقی

مطالعه حاضر با هماهنگی اداره آموزش و پرورش انجام گرفته است و جهت رعایت ملاحظات اخلاقی، تکمیل پرسشنامه با رضایت افراد و به جای نام افراد از کد استفاده شده است.

سپاسگزاری

در پایان از تمامی همکاران، استادان و کلیه آموزگاران منطقه ۶ شهر تهران که در این پژوهش همراه ما بودند تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

واژه نامه

1. Professional ethics	اخلاق حرفه‌ای
2. Media literacy	سواد رسانه‌ای
3. Information literac	سواد اطلاعاتی
4. Cognitive	شناختی
5. Meta-cognitive	فراشناختی
6. Emotional	عاطفی
7. Cultural	فرهنگی
8. Social	اجتماعی
9. Education	تعلیم و تربیت
10. Strategic role	نقش راهبردی
11. Size of information	حجم طلاعات
12. Growth	بالندگی
13. Decision-making processes	فرایند تصمیم‌گیری
14. General culture	فرهنگ عمومی
15. Ability to access	توانایی دسترسی
16. Evaluation ability	توانایی ارزیابی

References

1. Evetts J. (2013). Professionalism: Value and ideology. *Current Sociology*; 61(5): 778-796 .
2. Kangasniemi M, Pakkanen P, Korhonen A. (2015). Professional ethics in nursing: an integrative review. *Journal of Advanced Nursing*; 71(8): 1744-1757.
3. Baier AL. (2019). The ethical implications of social media: Issues and recommendations for clinical practice. *Ethics & Behavior*; 29(5): 341-351.

توان گفت که دسترسی به رسانه هم با سواد اطلاعاتی و هم با خود کارآمدی همبستگی مستقیمی دارد. نتایج این تحقیق بیانگر این است که باید یاددهنده گان و طراحان آموزشی تنوعی از انواع راهبردها را برای توسعه مهارت‌های سواد اطلاعاتی بکار گیرند. مهارت‌هایی که یادگیرندگان برای هدایت موفقیت‌آمیز اطلاعات در قرن ۲۱، لازم دارند. آنچه مسلم است اخلاق حرفه‌ای یکی از مسائل اساسی همه‌ی جوامع بشری است و همه‌ی کشورها جهت رشد و توسعه نیازمند رعایت موازین اخلاقی هستند و سازمان‌ها و مراکز بهداشتی نیازمندان هستند تا ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای مانند دلبستگی به کار، روحیه‌ی مشارکت و اعتماد، ایجاد تعامل با یکدیگر و... را تعریف و برای تحقق آن فرهنگ سازی شود.

در نهایت پیشنهاد می‌شود که برای تمامی آموزگاران مدارس، دوره‌های آموزشی به‌منظور آگاه‌سازی در زمینه سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی پرداخته تا از این طریق اطلاعات آموزگاران مدارس در این زمینه‌ها افزایش یابد و بتواند اقدامات کاربردی را صورت دهند. همچنین با توجه به اینکه یافته‌های تحقیق به ارتباط مثبت سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای اشاره می‌کند، از این رو، پیشنهاد می‌شود که اهمیت این مؤلفه‌ها برای آموزگاران مدارس توسط آموزش و پرورش گوشزد شود و سمینارها و همایش‌ها در این زمینه‌ها برگزار نماید چراکه تأثیر فزاینده آن بر اخلاق حرفه‌ای به وضوح نمایان است. همچنین پیشنهاد می‌شود پژوهشگران رابطه ابعاد دیگر سواد را با اخلاق حرفه‌ای بررسی نمایند. عدم استقبال مناسب دبیران با سابقه در تکمیل پرسشنامه‌ها از محدودیت‌های جدی این پژوهش بود پیشنهاد می‌شود پژوهشگران در کارهای آتی خود بر روی ارتباط سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی با ابعاد دیگر اخلاق پژوهش نمایند.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد بین مؤلفه‌های سواد رسانه‌ای با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران رابطه مثبت و معنادار وجود دارد از سویی دیگر بین سواد اطلاعاتی با اخلاق حرفه‌ای آموزگاران نیز رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین نتایج نشان می‌دهد که با سواد رسانه‌ای و سواد اطلاعاتی می‌توان اخلاق حرفه‌ای آموزگاران را پیش‌بینی کرد. در راستای ارتقای اخلاق حرفه‌ای باید سیستم آموزشی به عواملی همچون سواد رسانه‌ای و اطلاعاتی توجه ویژه داشته باشد. معلمان در قبال ارتقای سواد اطلاعاتی و رسانه‌ای از خود مقاومت نشان می‌دهند زیرا هر تغییری با مقاومت همراه است و سیستم آموزشی می‌تواند با استفاده از مشوق‌های مختلف این رویه را تسهیل نماید. در استفاده از نتایج این پژوهش همچنین می‌توان گفت سواد اطلاعاتی و رسانه‌ای باعث پایداری فرد به سازمان می‌شود و عقلانیت او را در برخورد با مسائل پرورش می‌دهد و این امر می‌تواند زمینه اخلاق حرفه‌ای در فرد باشد؛ زیرا مفهوم اخلاق حرفه‌ای دربردارنده تمام بایدها و نبایدهایی است که شاغلان باید به آن پایبند باشند و این مهم می‌تواند با سواد اطلاعاتی و

- through media literacy. The Internet and Higher Education; 13(3): 170-175.
20. Xie X, Gai X, Zhou Y. (2019). A meta-analysis of media literacy interventions for deviant behaviors. Computers & Education; 139:146-156.
21. Ku KY, Kong Q, Song Y, Deng L, Kang Y, Hu A. (2019). What predicts adolescents' critical thinking about real-life news? The roles of social media news consumption and news media literacy. Thinking Skills and Creativity; 33: 100570.
22. Ahmad F, Widén G, Huvila I. (2020). The impact of workplace information literacy on organizational innovation: An empirical study. International Journal of Information Management; 51: 102041.
23. Rezaei M, Shiri SM. (2015). The Relationship between information technology and communication technology (with emphasis on internet) with environmental literacy of students. Journal of Human and Environmental Studies; 12 (31): 40-58. (In Persian).
24. Shojaei M, Amirpour M. (2013). Investigation of media literacy status of north Khorasan students in information society. Journal of Youth Sociological Studies; 3 (7): 56-43. (In Persian).
25. Alinejad M, Sarmadi MR, Zandi B, Shabiri S M. (2011). The level of information literacy and its role in the e-learning process of students. Information Research and Public Libraries; 17 (2): 337-371. (In Persian).
26. Salehiamiri R, Karimi khozani A. (1395). The role of social ethics on social and public security. Ethics in Science and Technology; 11(1): 11-18. (In Persian).
27. Rezwani A, Cocai M, Bigdeli Z. (2009). Investigating the information literacy of librarians of khuzestan public libraries to identify their strengths or possible weaknesses in this field. Journal of Information and Public Libraries Research; 15 (58): 37-9. (In Persian).
28. Moradimokhles H, Heidari J, Pouti N. (2018). Growth of ethics education along with combining the components of critical thinking. Ethics in Science and Technology; 13(3): 8-15. (In Persian).
29. Ghovatdin MS. (2015). Designing a collaborative ethics model in comprehensive quality management. Ethics in Science and Technology; 10(3): 111-120. (In Persian).
30. Malone DM. (2020). Ethics education in teacher preparation: a case for stakeholder responsibility. Ethics and Education; 15(1): 77-97.
4. Schrier K. (2015). EPIC: A framework for using video games in ethics education. Journal of Moral Education; 44(4): 393-424.
5. Lau CL. (2010). A step forward: Ethics education matters. Journal of Business Ethics; 92(4): 565-584.
6. Patterson P, Wilkins L, Painter C. (2018). Media ethics: Issues and cases. 1st ed. UK: Rowman & Littlefield.
7. McLean SA, Paxton SJ, Wertheim EH. (2016). the role of media literacy in body dissatisfaction and disordered eating: A systematic review. Body Image; 19: 9-23.
8. Karimi F. (2017). Media Literacy and thinking development. Journal of Educational Technology, Pedagogy and Learning Sciences; 32 (3): 15-25. (In Persian).
9. Diergarten AK, Möckel T, Nieding G, Ohler P. (2017). The impact of media literacy on children's learning from films and hypermedia. Journal of Applied Developmental Psychology; 48: 33-41.
10. Saleh I. (2012). Media and information literacy in South Africa: goals and tools/La educacion en medios en Sudafrica: objetivos y herramientas. Comunicar; 20(39): 35-43.
11. Shapiro J, Hughes SH. (1996). Information literacy as a liberal art. Educom Review; 31: 31-35.
12. Catts R. (2012). Indicators of adult information literacy. Journal of Information Literacy; 6(2): 4-18.
13. Okaneme G. (2015). Towards a new philosophy of language, culture and literacy in Nigeria for national development. Open Journal of Philosophy; 5(7): 459-470.
14. Weiner SH. (2012). Institutionalizing information literacy. The Journal of Academic Librarianship; 38(5): 287-293.
15. Koltay T. (2011). The media and the literacies: Media literacy, information literacy, digital literacy. Media, Culture & Society; 33(2): 211-221.
16. Farahani A, Zarei M, Sharifian A. (2009). Information Technology and its Relation to Academic Performance and Career of Physical Education Students. Olympic; 17 (46): 112-101. (In Persian).
17. Burgstahler SH. (2003). The role of technology in preparing youth with disabilities for postsecondary education and employment. Journal of Special Education Technology; 18(4): 7-19.
18. Banks S. (2016). Everyday ethics in professional life: Social work as ethics work. Ethics and Social Welfare; 10(1): 35-52.
19. Van de Vord R. (2010). Distance students and online research: Promoting information literacy